

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede

NFU Alver og Masfjorden lokallag

Innspel til retningslinjer for ferie- og fritidsreiser

Norsk forbund for utviklingshemma (NFU) Alver- og Masfjorden lokallag er glad for at ein har tatt tak i utfordringa knytt til at personar som treng bistand ikkje kan reise utanfor kommunen sine grenser. Vi har likevel merknader til prosjektgruppa sitt framlegg som skal vedtakast av kommunestyret.

Bakgrunnsinformasjon

På alle nivå i samfunnet arbeider ein for eit mest mogleg likestilt og inkluderande samfunn. For menneske med utviklingshemming er det framleis mange hindringar for å oppnå både likestilling, og inkludering. Det er ikkje mangel på lovfesta rettar, rundskriv og andre offentlege dokument som er tydelege på rettar, og formåla med desse. Likevel er det for mange menneske med utviklingshemming ein lang veg til å vere likestilt, og inkludert i sitt lokalmiljø. Dette gjeld skule og arbeid, valfridom til bustadform og fritids- og kulturaktivitetar.

Ved innføringa av Ansvarsreforma (HVPU-reforma) i 1990, fekk kommunane også ansvar for menneske med utviklingshemming sine ulike tenester (skule, bustad, arbeid m.v). Tida som fylgde gav mange med utviklingshemming eit betre liv, og som gav dei same rettande som innbyggjarane elles. I meir enn 20 år var det også mogleg å reise på ferie og helgeturar med kommunale tenesteytarar. Dei seinare åra har ein over heile landet sørga for at dette ikkje lenger er mogeleg. Dette gjeld også Alver (og dei tidlegare samanslåtte kommunane). Denne «innstramma» kjem fyrst og fremst frå byråkratiet, som seier at å reise på overnattingstur ikkje er ei lovpålagt oppgåve. Ein tolkar det altså slik at dei tenestene ein har rett, og behov for i det daglege, ikkje gjeld om ein reiser utanfor kommunen sine grenser. Ein meiner då at det er kommunen ein oppheld seg i som har ansvaret for tenesta («opphaldskommuneprinsippet»). Dette gjer det i praksis umogleg å reise utanfor kommunen sin grenser, dersom ein ikkje har familie som kan hjelpe ein, eller har svært god økonomi.

Problemstillingar knytt til retningslinjene

Økonomi

I Rådmannen sitt framlegg til vedtak kan det sjå ut til at det viktigaste punktet er at Alver kommune ikkje skal ha meirutgifter. NFU er kritisk til Rådmannens tilnærming av denne saka. Slik vi ser det er han ikkje tilsvarande opptatt av konsekvensane for dei einskilde innbyggjarane, som i praksis er «innelåst» i Alver kommune.

Den som skal reise på tur skal dekke «alle kommunale meirkostnader»: Meirutgifter til løn, døgntillegg, diett, reise, opphald og eventuelle vikarutgifter, samt kansellering. I tillegg kjem

sjølvsgatt eigne reisekostnader. Denne ekstrakostnaden for å kunne reise på tur er så stor at det berre er dei med svært god privatøkonomi som kan reise.

NFU meiner at kostnader knytt til reise- og opphald for tenesteytar er ein ekstrakostnad som den reisande kan kunne bære, sjølv om dette også kan være ein for stor utgift for nokre. At den reisande skal dekke alle ekstrakostnader, knytt til løn, og vikarutgifter er vi svært kritisk til.

- Det er prinsipielt problematisk at ein tenestemottakar skal betale utgifter til løn for kommunale tenester. Det er slik vi kan sjå det ikkje praksis i nokon offentlege tenester.
- Å dekke vikarutgifter til kommunen syner korleis kommunen sin praksis er når dei tildeler kommunale teneste. Ein skal ha vedtak om tenester etter helse- og sosialtenestelova. Her syner det at kommunen drifrar bufellesskapa som ei økonomisk eining. Det er nyleg presisert frå lovgivar at ein ikkje kan gjere dette. Difor må dekking av vikarkostnader ut av retningslinjene.
- Dersom ein i det heile skal ha retningslinjene må reisekostnaden være på eit slikt nivå at dei fleste har økonomi til å kunne reise.

Generelt

Vi er bekymra for at søknadsprosessen som er sett til 3 mnd. vil kunne hindre reiser som ikkje krev omfattande planlegging. Dette vil kunne være helgeturar, eller «eit-døgnsovernattingar» der ein t.d. har fått tilgang på ei hytte. Slik vi forstår det, er det problemstillingar knytt til turnus (Alver kommune nyttar årsturnus) som er ei av grunngevingane til dette. Det er ei utfordring for den generelle tenesteytinga, at ein nyttar turnusplanlegging som er lite fleksibel. Vi meiner at det må kunne være mogeleg å få til betre løysingar innanfor arbeidsmiljølova. Vi er redde for at gode innspel frå brukar/verge, og faglege initiativ frå tenesteytarar vert stogga av eit lite fleksibelt, og løysningsfokusert system.

Vi er kritiske til at retningslinjene som er utarbeid ikkje har inkludert brukargruppa i prosjektarbeidet. Brukarorganisasjonane er blitt invitert til å være ei referansegruppe. Prosjektgruppa har bestått av administrative tilsette, avdelingsleiarar og arbeidstakarorganisasjonar. Vi meiner at å utelate brukarrepresentantar gjer prosjektarbeidet eit mindre fokus på dei saka faktisk gjeld. Det ber også prosjektarbeidet preg av. Referansegruppa kjem alltid i etterkant av viktige diskusjonar og avklaringar. Ein vil dermed ikkje ha ei reell involvering, og ein kan få eit inntrykk av at referansegruppa meir er eit alibi for brukarmedverknad.

NFU er positive til at saksbehandlinga er lagt på avdelingsleiar nivå. Vi meiner dette er viktig for å kunne best mogleg vurdering, samarbeid med den enkelte søkjar.

NFU Alver- og Masfjorden har følgande forslag til endringar til vedtaket;

«Alver kommune dekker ekstrakostnader til løn, gjennom eit kommunalt fond til fritids- og feriereiser».

Avslutningsvis vil vi oppmode politikarane i Alver kommune til å være spesielt merksam i saker som omhandlar menneske med utviklingshemming. Dette er i stor grad personar som har vanskar med å tale si eiga sak og dermed vert ikkje høyrd på same måte som innbyggjarar elles.

For styret i NFU Alver- og Masfjorden lokallag,

Bjørn Gripsgård Knudsen, leiar.